

**AV VE YABAN HAYVANLARININ VE YAŞAMA ALANLARININ KORUNMASI,
ZARARLILARIYLA MÜCADELE USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, av ve yaban hayvanlarının ve yaşama ortamlarının korunması, türlerin yer değiştirilmesi, yerleştirilmeleri, koruma tedbirleri, doğadan toplanmaları ve yakalanmaları, yırtıcı türlerin yönetimi ile bunların zararlı olanları, hastalıkları ve zararlılarıyla mücadele edilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik, av ve yaban hayvanlarının türleri, doğal ortamda varlıklarını sürdürmeleri, korunmaları, koruma alanları, yaşam alanları, yakalanmaları, toplanmaları, bilimsel araştırmaları, halkalanmaları ve markalanmaları, hastalıkları ve cezalarla ilgili hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 2 — Bu Yönetmelik, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4 üncü maddesine, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 10 uncu maddesine, 27/4/1996 tarihli ve 96/8125 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) ve 9/1/1984 tarihli ve 84/7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesine, Yabani Kuşların Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Direktifine (79/409/EEC), Yabani Fauna, Flora ile Bunların Doğal Habitatlarının Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Habitat Direktifine (92/43/EEC) dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

Bakan: Çevre ve Orman Bakanını,

Genel Müdürlük: Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünü,

İl müdürlüğü: İl çevre ve orman müdürlüğünü,

Av hayvanı: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu kapsamında avlanan, korunan ve Bakanlıkça belirlenen listede yer alan hayvanları,

Yaban hayvanı: Suda yaşayan memeliler hariç, Bakanlıkça belirlenen bütün memeli, kuş ve sürüngenleri,

Merkez Av Komisyonu (MAK): 18/5/2004 tarihli ve 25466 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Merkez Av Komisyonu, İl ve İlçe Av Komisyonlarının Görevleri, Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre kurulan Komisyonu,

Hükümet veteriner hekimi: Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanununun uygulanmasında görevlendirilen veteriner hekimleri,

Korunan yaban hayvanı: Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle ve Bakanlıkça belirlenen veya merkez av komisyon kararları ile korunması öngörülen nesli tehlikede, tükenme sürecinde, tehdit altında olan veya benzeri kategorilerde yer alan türleri,

Koruma: Yaban hayvanı türlerinin ve popülasyonlarının sürdürülebilir bir seviyede bulundurulması, yaşama ortamlarının biyolojik ve ekolojik açıdan sağlıklı bir şekilde işlevini sürdürebilmesinin sağlanması, yaşama alanlarının rehabilitasyonu, gerektiğinde restorasyonu için alınması gereken bir dizi önlemler ile bu türlerin avlanması veya öldürülmesinin yasaklanmasını içeren iş ve işlemlerin tamamını,

Türün yaşama ortamı: Türün biyolojik döngüsünün herhangi bir evresinde yaşadığı, özel biyotik ve abiyotik faktörler ile tanımlanan alanları,

Koruma statüsü: Yabani fauna ve flora türleri ile bunların doğal habitatlarının devamlılığının sağlanması amacıyla belirlenecek ve uygulanacak olan statüyü,

Nesli tükenmiş tür: Dünyada sonuncu bireyinin de öldüğü kesin olarak saptanan türü,

Nesli doğada tükenmiş tür: Doğal yaşama alanları haricinde kültüre alınmış, bakım altında, hayvanat bahçelerinde; popülasyon veya popülasyonlar halinde yaşadığı bilinen bir türü,

Kritik seviyede olan tür: Yakın bir gelecekte tükenme riski yüksek olan türü,

Nesli tehlikede olan tür: Yakın bir gelecekte tükenme riski yüksek olan ancak kritik seviyede olmayan türü,

Duyarlı tür: Doğada orta vadede yüksek tükenme riskiyle karşı karşıya olan ancak, nesli kritik seviyede veya tehlike altında olmayan türü,

Nesli tehdit altında olan tür: Yakın bir gelecekte nesli tükenmiş tür, nesli doğada tükenmiş tür ve kritik seviyede olan tür sınıflandırmalarına dâhil edilme imkânı yüksek olan türleri,

Nadir türler: Şu an için tehlike altında veya zarar görmeye açık durumda olmayan, ama risk altında bulunan küçük popülasyonlu türleri ihtiva eden ve belirli coğrafik alanlarda ya da geniş bir alanda seyrek olarak bulunan, tehdit sınıflandırmalarından birine dâhil edilmeyen ancak, risk altında bulunan küçük popülasyonlu türleri,

Düşük risk altındaki türler: Tehdit sınıflandırmalarına göre değerlendirildiğinde; nesli doğada tükenmiş tür, kritik seviyede olan tür ve nesli tehlikede olan tür sınıflandırmalarına dâhil edilmesi mümkün olmayan türleri,

Yetersiz verili tür: Yayılış ve popülasyon durumu ile ilgili, yukarıdaki tehdit sınıflandırmalarına ilişkin veri bulunmayan ve bir değerlendirime yapmanın mümkün olmadığı türleri,

Endemik tür: Bir bölgeye, lokal bir alana veya belirli bir ekolojik ortama özgü olan türü,

Göçmen tür: Üremek, kışlamak, beslenmek veya konaklamak amacıyla mevsimsel ve içgüdüsel olarak sürüler halinde yer değiştiren ve bu davranışlarını, göç yollarını ve konaklama alanlarını bir sonraki nesillere aktaran türü,

Tür rehabilitasyonu: Yaralanma, hastalanma veya çeşitli şekillerde zarar gören yaban hayvanlarının tıbbi müdahaleden sonra doğal yaşama ortamına geri bırakılmasını veya av yapılan alanlarda yırtıcıların olmaması nedeniyle bir popülasyon içerisindeki fiziksel ve genetik bozukluğu gözlenen bireylerin sahadan avlanarak çıkarılması konusundaki bir dizi tedbir,

Yaşama ortamı rehabilitasyonu: Bozulmuş bir yaşama ortamının; fiziksel, kimyasal, biyolojik karakterleri ve peyzaj değeri dikkate alınarak, doğal haline dönüştürülmesi için yapılan bir dizi teknik, bilimsel iş ve işlemlerin tamamını,

Yaşama ortamı restorasyonu: Tamamen bozulmuş bir yaşama ortamının, fiziksel, kimyasal, biyolojik karakterleri ve peyzaj değerleri dikkate alınarak önceki doğal haline dönüştürülmesi için yapılan bir dizi teknik, bilimsel iş ve işlemlerin tamamını,

Doğal yaşam ortamı: Değiştirilmemiş, bozulmamış ve insan etkisinden uzak yaşam ortamlarını,

Yarı doğal yaşam ortamı: İnsan etkisiyle veya doğal afetlerle bozulmuş veya insanlar tarafından kullanılan, ancak, tür çeşitliliği ve yapısal olarak doğal yaşam ortamlarına benzeyen ortamları,

Suni yaşama ortamı: Baraj gölleri, göletler, tarım arazileri, otlaklar, çayırhıklar veya ağaçlandıma alanları ile buna benzer insan eliyle oluşturulmuş yapay ortamları,

Yer değiştirilme: Yaşayan organizmaların bir yerden başka bir yere nakledilip doğaya yerleştirilmelerini,

Yerleştirme: Bir türün belirli büyüklükteki bir popülasyonunun, insanlar tarafından bir amaç için bilinçli olarak

veya istemeden doğal yayılış alanı dışına çıkartılıp başka bir alana yerleştirilmesini,

Yeniden yerleştirme: İnsan aktiviteleri veya doğal afetler sonucu doğal yayılış alanının bir kısmından yok olmuş veya yok edilmiş bir türün bu alanlara tekrar yerleştirilmesini,

Stok artırma: Bir hayvan türünün doğal olarak yaşadığı bir yaşama ortamındaki birey sayısını artırmak amacıyla bu alana o türün bireylerinin getirilmelerini,

İstilacı tür: Doğaya, diğer türlere, insan sağlığına ve ekonomiye zarar veren türleri,

Markalama: Memeli ve sürüngenlerin davranışları ile biyolojik özellikleri hakkında bilgi edinmek ve bireylerin tanınmasını sağlamak amacıyla; stres oluşturmeyen, yaşamaya ve davranışları üzerine olumsuz bir etkisi olmayan, kolayca kaybolmayan, dayanıklı, kolay fark edilebilen, uygulaması ve montesi kolay olan kulak, yüzgeç, ayak perdesi ve benzeri uzuvlara takılan etiket, tasma, zil, çan, ışık, mikroçip gibi materyaller ile hayvanların uzuvlarının boyanması, dağlanması, dövme yapılması ve kesilmesi gibi işlemlerin tamamını,

Halkalama: Kuşların tanınmasını sağlamak amacıyla; tür, yaş ve cinsiyet gibi bilgilerin kayıt edildikten sonra, halkanın kuşun bacağına takılması işlemini,

Bilimsel araştırma: Bilime dayanan yöntemli çalışmalar,

Yabancı tür: Türkiye'nin doğasında doğal olarak bulunmayıp dışarıdan gelen türler ile Türkiye sınırları dâhilindeki doğal yayılış alanının dışına çıkarılmış türleri,

Yaban hayatı koruma sahası: Yaban hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte mutlak olarak korunduğu ve devamlılığının sağlandığı sahalardan,

Yaban hayatı geliştirme sahası: Av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plânı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalardan,

Av ve yaban hayvanı yerleştirme sahaları: Doğal yayılış alanının bir kısmından yok olmuş veya yok edilmiş av ve yaban hayvanlarının tekrar o alana yerleştirildikleri veya yeniden yerleştirildikleri ve geçici olarak avlanmanın yasaklandığı sahalardan,

Üretim istasyonu: Av ve yaban hayvanlarının suni yöntemlerle üretildikleri yerleri,

Üretim yeri: Av ve Yaban hayvanlarının tabii olarak üretildikleri yerleri,

CITES Bilimsel Mercii: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanlığı TÜBİTAK'ı,

Bilimsel mercii: Türkiye'de faaliyet gösteren üniversite, enstitü ve bilimsel araştırma yapan kurumları,

Sivil toplum kuruluşu: Toplumdaki çeşitli sorunları bağımsız olarak ele alıp kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatma görevi yapan, öneriler sunan her türlü birliği,

İrk: Bir tür içinde belirgin bir farklılık gösteren birey grubunu,

Sahipsiz hayvan: Barnacak yeri olmayan veya sahibinin ya da koruyucusunun ev ve arazisinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahip veya koruyucusunun kontrolü ya da doğrudan denetimi altında bulunmayan evcil hayvanları,

Ev ve süs hayvanı: İnsan tarafından özellikle evde, işyerlerinde ya da arazisinde özel zevk ve refakat amacıyla muhafaza edilen veya edilmesi tasarlanan bakımı ve sorumluluğu sahiplerince üstlenilen her türlü hayvanı,

Ürün: Türkiye'nin doğasında bulunan veya Türkiye'ye dışarıdan gelen cansız av ve yaban hayvanı türü ile bunların et, tüy, kemik trofê ve benzeri kolayca tanınabilir herhangi bir parçasını yada türevini, ayrıca, bu hayvanlardan elde edilen yumurta ve tahnitleri,

Trofê: Yaban hayvanının boynuz, post, diş ve benzeri hatıra değeri taşıyan parçalarını,

Tahnit: Av ve yaban hayvanlarının çeşitli usuller ile post ve derilerinin içimin doldurulmuş halini,

Yüz kırtarıcı suçlar: Basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüyeye kullanma, dolanlı iflas ve benzer suçları, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Av ve Yaban Hayvanlarının Korunması ve Koruma Alanları

BİRİNCİ BÖLÜM

Koruma Esasları

Av ve yaban hayvanlarının korunması

Madde 4 — Av ve yaban hayvanlarının yaşama ortamları ile birlikte korunması esastır. Av ve yaban hayvanlarının beslenmesine, barınmasına, üremesine ve korunmasına imkân veren doğal yaşama ortamları zehirlenemez, sulak alanlar kirletilemez, kurutulamaz ve bunların doğal yapıları değiştirilemez. Bu alanlarda zehirlenme ve kirlenmeye neden olan maddeler ve miktarları değerlendirilirken ulusal ve uluslararası standartlar esas alınır.

Koruma

Madde 5 — Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Genel Müdürlük faaliyetleri hariç, koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz, yakalanamaz, yavru ve boş dahi olsa yumurtaları toplanamaz.

Koruma statüleri

Madde 6 — Bu Yönetmeliğin 3 üncü maddesindeki nesli tükenmiş tür, nesli doğada tükenmiş tür, kritik seviyede olan tür, nesli tehlikede olan tür, duyarlı tür, nesli tehdit altında olan tür, yetersiz verimli tür, endemik tür ve göçmen tür sınıflarına giren veya Bakanlıkça belirlenen yaban hayvanları ve bunların yaşam alanlarının korunması amacıyla, 8/11/2004 tarihli ve 25637 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik esaslarına göre yaban hayatı koruma ve yaban hayatı geliştirme sahaları, 30/11/2004 tarihli ve 25656 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Av ve Yaban Hayvanı Üretim Yeri ve İstasyonları ile Kurtama Merkezlerinin Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik esaslarına göre üretim istasyonu ve yerleri, bu Yönetmelik esaslarına göre de yerleştirme, yeniden yerleştirme ve stok artırmak için sahalardan oluşturulur. Ayrıca, Genel Müdürlük yukarıda belirtilen alan ve tesisleri oluşturmadan da bu türlerin korunması için gerekli tedbirleri alabilir.

Koruma altındaki türler

Madde 7 — Koruma altında olan yaban hayvanları ile belirli gün ve sürelerde avlanan av hayvanları için Genel Müdürlük faaliyetleri hariç;

a) Avlanmanın yasaklandığı gün ve sürelerde her türlü yakalama, alkoyma ve öldürme şekilleri,

b) Yaban hayvanlarının kış uykusu, göç, üreme, yavrularını yetiştirme ve tüy değiştirme dönemi boyunca bu türlerin rahatsız edilmesi ve avlanması,

c) Doğadan, canlı erişkin ve yavru bireyler ile boş dahi olsa yumurta toplanması ve yuvalara zarar verilmesi,

d) Yaban hayvanlarının konaklama, üreme, kışlama ve önemli göç alanlarının bir daha kullanılmayacak şekilde tahrip edilmesi,

e) Yaban hayvanlarının üreme, göç ve kışlama dönemlerinde biyolojik döngülerini engelleyecek faaliyetlerin yapılması,

yasaktır.

Ayrıca, ağır kış şartları, kuraklık ve benzeri doğal afetler, salgın hastalık, yaban hayvanlarının çeşitli nedenlerle nesillerini devam ettiremeyecek sayıya düşmeleri ve benzeri durumlarda, avın serbest olduğu avlaklar ile avlanma sezonu süresince, yurt çapında veya bölgesel olarak avlanmanın belirli bir süre yasaklanmasına Bakanlık yetkilidir.

Tür koruma eylem planı

Madde 8 — Yaban hayvanlarının etkili bir şekilde korunması, popülasyonlarının devamlılığının sağlanması amacıyla Genel Müdürlük, bu Yönetmeliğin 3 üncü maddesindeki nesli tükenmiş tür, nesli doğada tükenmiş tür, kritik seviyede olan tür, nesli tehlikede olan tür, duyarlı tür, nesli tehdit altında olan tür, sınıflarına giren türler öncelikli olmak üzere, gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini alarak tür koruma eylem planları hazırlar veya hazırlattırır. Tür koruma eylem planlarında belirlenen koruma esasları Genel Müdürlük tarafından uygulamaya konur.

Tür koruma eylem planları; türün doğal yaşama alanında, popülasyonunun sürdürülebilir bir şekilde devamlılığının sağlanmasına yönelik olarak, türün besin tercihini, ekolojik, biyolojik ihtiyaçlarını, koruma ve avlama ilkelerini, oluşturulan koruma alanının yönetimini, alandaki yerel insan faaliyetlerinin ekonomik, kültürel ve sosyal boyutlarını içerir.

Etüt, envanter ve izleme çalışmaları

Madde 9 — Genel Müdürlükçe av ve yaban hayvanı türlerinin ve popülasyonlarının, varlığının ve büyüklüğünün tespiti amacıyla tür ve saha bazında, etüt, envanter ve izleme çalışmaları yapılır veya yaptırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama

Doğadan yakalama ve toplama esasları

Madde 10 — Doğadan av ve yaban hayvanlarının yakalanması ve yumurtalarının toplanması yasaktır.

Ancak;

a) Av ve yaban hayvanlarının ve yaşama ortamlarının korunmasına katkıda bulunmak, nesli o alanda tükenen türlerin yeniden yerleştirilmesi, stok artırma, yerleştirme ve bozulan besin zincirinin restorasyonu, ile Genel Müdürlük tarafından kurulan üretim istasyonu veya üretme yerlerine damızlık sağlanması,

b) Bilimsel araştırma ve eğitim,

c) Atmacacılık ve benzeri geleneksel avcılığın devamlılığının sağlanması,

d) Üretim tesislerine damızlık sağlanması,

amacıyla, av ve yaban hayvanlarının doğadan yakalanmasına ve yumurtalarının toplanmasına, yakalanacak bireylerin ve toplanacak yumurtaların türün doğal yayılış alanı içerisinde popülasyonun devamlılığına olumsuz bir etkisinin olmaması durumunda izin verilebilir.

Doğadan yakalama ve toplama çalışmalarında;

1) (a) bendi için Genel Müdürlük faaliyetleri ve il müdürlüğünün talebi ile,

2) (b), (c) ve (d) bentleri için gerçek kişilerin ve sivil toplum kuruluşlarının il müdürlüğüne başvuruları ve bu başvurunun il müdürlüğü tarafından uygun bulunması durumunda Genel Müdürlük onayı ile,

3) (b) ve (d) bentleri için kamu kurum ve kuruluşu, üniversite ve araştırma enstitülerinin Genel Müdürlüğe başvuruları ve bu başvurunun Genel Müdürlük tarafından uygun bulunması durumunda Genel Müdürlük onayı ile izin verilebilir.

Ancak, (c) bendi için yumurta toplanmasına izin verilmez, bireylerin doğadan yakalanması esnasında acı çektimeyen, uzuvlarına zarar vermeyen ve davranışları üzerine olumsuz etkisi olmayan metotlar ve kafesler kullanılır.

Hayvanlara acı çektiren, uzuvlarına zarar veren, davranışları üzerine olumsuz etkisi olan; taraf olunan uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat çerçevesinde yasaklanan kapan, tuzak ve benzeri yöntemlerle doğal yaşamdan toplanan, yakalanan av ve yaban hayvanları ile aynı yöntemlerle yakalanarak diğer ülkelerden Türkiye'ye ithalati yapılan av ve yaban hayvanları ve bunlardan elde edilen her türlü ham ve işlenmiş ürün, trofe ve tahnitin ticareti yasaktır.

Doğadan yakalama veya toplama başvurusu ve izni

Madde 11 — Gerçek kişilerin bilimsel araştırma ve eğitim amaçlı doğadan av ve yaban hayvanı yakalama veya yumurta toplama taleplerine izin verilmez. Ancak; yapacağı bilimsel araştırma ile ilgili olarak Türkiye'de konusunda yeterli, deneyim sahibi bir üniversite ile yapacağı işbirliği protokolü çerçevesinde izin verilebilir.

Doğadan; üretim amacıyla av ve yaban hayvanı yakalamak veya yumurta toplamak isteyen gerçek kişiler ile sivil toplum kuruluşları, doğadan av ve yaban hayvanı yakalayacakları veya yumurta toplayacakları İl müdürlüğüne bir dilekçe ile başvururlar.

İl müdürlüğü bu dilekçeye istinaden, Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunu (Ek-2) ilgiliye verir. İlgili bu formu dört nüsha halinde doldurarak ve ekinde başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerle, doğadan yakalama veya toplama işinde çalışacak kişilerin listesi ve nüfus cüzdanlarının birer sureti ile özgeçmişlerini il müdürlüğüne verir.

İl müdürlüğüne bu kişilerin silinmiş dahi olsa; yüz kızartıcı suçlar ile 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa, 2872 sayılı Çevre Kanununa, 6831 sayılı Orman Kanununa aykırı davranış davranmadıkları ve bu konuda idari para cezası alıp alınmadıkları cumhuriyet başsavcılıklarından, valiliklerden gerek görülmesi halinde ise Orman Genel Müdürlüğünden sorulur. Daha sonra bu formlar ile tüm belgeler il müdürlüğünün görüşlerini içeren bir üst yazı ekinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

Genel Müdürlük tarafından;

a) Doğadan yakalanacak türün veya toplanacak yumurtaların,

b) Türe ait yakalanacak toplam birey sayısının erkek ve dişi sayısı ile toplanacak yumurta miktarının,

c) Doğadan yakalama veya toplama amacının,

d) Doğadan yakalama veya toplama şekli ile zamanının,

e) Bu türlerden veya yumurtalardan faydalanma şeklinin,

f) Başvuru yapan gerçek ve tüzel kişiler ile doğadan yakalama veya toplama işinde çalışacak kişilerin,

uygun görülmesi durumunda Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formu (Ek-2) onaylanarak Doğadan Yakalama ve Toplama İzni verilir.

Onaylanan Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunun (Ek-2) birinci nüshası Genel Müdürlükte kalır. Diğer üç nüshası ise doğadan yakalama ve toplama işinin başlangıç ve bitiş tarihini, yakalanacak erkek ve dişi birey sayısı ile toplanacak yumurta miktarını, yakalama ve toplama işinde çalışacak kişi sayısı ve bunların isimlerini içeren bir üst yazı ekinde il müdürlüğüne gönderilir. Genel Müdürlük tarafından bir üst yazı ekinde il müdürlüğüne gönderilen Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunun birinci nüshası il müdürlüğünde kalır. İkinci nüshası, Genel Müdürlüğün belirlediği şartları içeren yazının bir örneği ile sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetlerine gönderilir. Diğer nüsha ise il müdürlüğü tarafından yazılan, Genel Müdürlüğün belirlediği şartları içeren yazı ile ilgililer elden verilir veya iadeli taahhütlü posta yolu ile gönderilir.

Doğadan; eğitim ve üretim faaliyetleri için av ve yaban hayvanı yakalamak veya yumurta toplamak isteyen

kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitüleri bir dilekçe ile Genel Müdürlüğe başvururlar.

Genel Müdürlük bu dilekçeye istinaden, Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunu (Ek-2) verir. Bu formlar başvuruyu yapan makam tarafından dört nüsha halinde doldurularak ekinde doğadan toplama veya yakalama işinde çalışacak kişilerin listesi ve nüfus cüzdanlarının birer sureti ve özgeçmişleri ile Genel Müdürlüğe başvurulur.

Genel Müdürlük tarafından;

- Doğadan yakalanacak türün veya toplanacak yumurtaların,
- Türe ait yakalanacak toplam birey sayısının erkek ve dişi sayısı ile toplanacak yumurta miktarının,
- Doğadan yakalama veya toplama amacının,
- Doğadan yakalama veya toplama şekli ile zamanının,
- Bu türlerden veya yumurtalardan faydalanma şeklinin,
- Doğadan yakalama veya toplama işinde çalışacak kişilerin,

uygun görülmesi durumunda, çalışmaya katılacak kişilerin her türlü sorumluluğu başvuru yapan makama ait olmak üzere başvuru yapan makam ile Genel Müdürlük arasında yapılacak işbirliği protokolü çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitülerinin Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formu onaylanarak doğadan yakalama ve toplama izni verilir.

Verilen izne istinaden formlar onaylanarak birinci nüshası Genel Müdürlükte kalır. İkinci nüshası başvuru yapan makama gönderilir. Üçüncü nüshası ilgili il müdürlüğüne dördüncü nüshası ise sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetlerine gönderilir. Uygun görülmeyen başvurular için ise uygun değildir yazısı yazılır.

Doğadan yakalama ve toplama izni verildikten sonra il müdürlükleri ve ilgililerin yapacakları iş ve işlemler

Madde 12 — İlgililer; il müdürlüğü tarafından yazılan izin yazısını aldıktan sonra belirtilen şartlar doğrultusunda doğadan av ve yaban hayvanı yakalama ve yumurta toplama işini bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin (c) bendi hariç il müdürlüğü elemanlarının nezaretinde yapmak zorundadırlar. Bu çalışmalara gerek görmeleri halinde sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetleri de katılabilir.

Bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin;

a) (d) bendinde belirtilen amaç için; çalışmaya ait rapor çalışmanın bitiminden en geç bir ay sonra,

b) (b) bendinde belirtilen amaç için; bu çalışmalarda elde edilecek bilimsel veriler ve bu verilere dayanılarak hazırlanan tezin bir suretini yayım tarihinden en geç bir ay sonra,

Genel Müdürlüğe gönderilmek üzere il müdürlüğüne elden teslim edilir.

Hazırlanacak raporlarda; çalışma yapılan alan, alanın büyüklüğü, alanın yasal statüsü, çalışmanın yapıldığı tarih, çalışma ekibi, yakalama ve toplama yöntemi, hangi tür veya türlerden kaç adet yakalandığı ve yumurta toplandığı ve Türkçe ve Latince isimleriyle birlikte erkek, dişi ve yumurta miktarı ile ilgili bilgilere yer verilir. Çalışma esnasında meydana gelebilecek ölüm ve yaralanmalar ile ilgili olarak da bir telefat defteri tutulur. Ölen bireylerle ilgili olarak tür, birey sayısı ve ölüm nedeni ilgililer tarafından kayıt altına alınır. Telefat defterinin bir kopyası da raporla birlikte teslim edilir. Ayrıca, yakalanan bireyler üzerinde yapılan diğer çalışmalarla ilgili sonuçlar ve değerlendirmeler ile yakalanan bireylerden alınan her türlü örneğin sonuç ve değerlendirmelerini içeren rapor tamamlanmışsa hazırlanan rapora eklenir. Tamamlanmamış ise ne zaman Genel Müdürlüğe sunulacağı raporda belirtilir.

Bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin (c) bendinde belirtilen amaç için yapılacak faaliyetlerde ise herhangi bir rapor düzenlenmez. Ancak, yakalanan bireyler il müdürlüğü tarafından halkalanarak Av ve Yaban Hayvanı ile Ürün Bulundurma Belgesi (Ek-7) ve sertifika düzenlenir.

Doğadan yakalama ve toplama izni verilecek hayvanat bahçeleri

Madde 13 — Hayvanat bahçelerinin ulusal ve uluslar arası mevzuat çerçevesinde korunan hayvanlar ile diğer av ve yaban hayvanlarını sergilenmek veya doğal yollarla üretmek amacıyla temin etmek istemeleri durumunda; bu hayvanları öncelikle diğer hayvanat bahçelerinden, kurtarma merkezlerinden, il müdürlüğü tarafından kurtarma merkezi olarak kullanılan yerlerden, üretme istasyonlarından ve üretme yerlerinden temin etmeleri esastır. Bu hayvanların yukarıda bahsedilen yerlerden temin edilememesi ve ilgililerin bu durumu belgelendirmesi halinde sınırlı sayıda doğadan av ve yaban hayvanı yakalama ve yumurta toplama izni verilebilir.

İlgililerin bir türden en fazla iki çift yakalamasına veya Genel Müdürlükçe belirlenen sayıda yumurta toplamasına izin verilir. Doğadan av ve yaban hayvanı yakalanmasına veya yumurta toplanmasına izin verilen türler için üç yıldan önce ikinci bir izin verilmez.

Hayvanat bahçeleri bu Yönetmeliğin 3 üncü maddesindeki nesli tehlikede olan tür, duyarlı tür, nesli tehdit altında olan tür ve nadir türler sınıflarına giren türleri veya diğer türlerin bireylerini doğal yollarla üretmek amacıyla geçici bir süre diğer hayvanat bahçeleri ile değiştirebilirler.

Doğadan yakalama ve toplama izni verilecek üreticiler

Madde 14 — Üretim amacıyla doğadan yakalanan damızlık bireylerin ve toplanan yumurtaların; alımı, satımı ve ticareti yasaktır. Üretimde kullanılan bu damızlıkların, damızlık özelliklerini yitirmeleri durumunda iskartaya çıkartılır. Üreticiler bu damızlıklardan yapmış olduğu üretim sonucunda elde ettiği bireylerin, her yıl yüzde onunu beş yıl boyunca doğaya yerleştirmekle yükümlüdürler.

Üretim amacıyla doğadan av ve yaban hayvanı yakalama ve yumurta toplama izni verilen gerçek veya tüzel kişilere farklı amaçlarla dahi olsa aynı tür için Genel Müdürlükçe kabul edilebilecek mücbir sebepler hariç beş yıl süre ile ikinci bir izin verilmez.

Doğadan yakalama ve toplama izni verilmeyecek durumlar

Madde 15 — Yaban hayvanlarının hobi olarak barındırılması ve ticareti amacıyla doğadan yakalanması veya yumurtalarının toplanması yasaktır. Bu amaçlar için il müdürlüğüne yapılacak başvurular, il müdürlüğü tarafından değerlendirilmeye alınmaz.

Doğadan yakalanan ve toplanan bireylerin nakli

Madde 16 — Doğadan yakalanan bireylerin ve toplanan yumurtaların naklinde; CITES Sözleşme hükümleri, Uluslararası Hava Taahhümleri Birliği (IATA) kuralları, Hayvanların Uluslararası Nakliyatı Sırasında Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi ile konuya ilişkin Türkiye'nin taraf olduğu diğer uluslararası sözleşme hükümleri geçerlidir.

Doğadan yakalanan bireylerin ölmesi

Madde 17 — Doğadan yakalanan veya toplanan yumurtalardan çıkan bireylerin herhangi bir sebepten ölmeleri durumunda ilgililer; il müdürlüğünü haberdar eder. İl müdürlüğünün düzenleyeceği tutanak ile ölü hayvanlar ilgililerce il müdürlüğü elemanlarının nezaretinde 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununa göre imha edilir. Ancak, Genel Müdürlük bu ölü bireyleri eğitim amaçlı tahnit ettirebilir.

Tehdit altındaki türlerin doğadan yakalanması ve toplanması

Madde 18 — Genel Müdürlük, bu Yönetmeliğin 3 üncü maddesindeki nesli tehlikede olan tür, duyarlı tür, nesli tehdit altında olan tür ve nadir türler sınıflarına giren türlerin, bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde belirtilen doğadan yakalama veya toplama amaçlarına hizmet etmesi durumunda; bu türler üzerinde bilimsel araştırma ve üretim çalışmalarını yapar, yaptırır veya bu çalışmaların koordine eder.

Yabancı uyruklu kişilerin doğadan av ve yaban hayvanı yakalaması ve yumurta toplaması

Madde 19 — Türkiye'nin doğasından av ve yaban hayvanı yakalamak ve yumurta toplamak isteyen yabancılara; sadece Türkiye'de bilimsel araştırma yapmak veya araştırmalara katılmak amacıyla bu Yönetmeliğin 44 ve 46 ncı maddelerine göre izin verilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Av ve Yaban Hayvanı Yerleştirme, Yeniden Yerleştirme ve Stok Artırma Sahaları ile Bu Sahaların Korunması, Bakanlık ve Merkez Av Komisyon Kararları ile

Ava Kapatılan Alanlar

Av ve yaban hayvanı yerleştirme, yeniden yerleştirme ve stok artırma sahaları

Madde 20 — Yaşama ortamı ıslahı, yırtıcı ve zararlılarla mücadele yapıldıktan sonra Genel Müdürlük tarafından türün biyolojik özellikleri de dikkate alınarak bu sahalarda en az üç en fazla beş yıl süreyle geçici olarak ava kapatılır.

Bu sahaların korunmasında sahadan sorumlu orman işletme müdürlüğü ile işbirliği yapılır.

Bakanlık tarafından ava kapatılacak alanlar

Madde 21 — Av yılı içinde, avlanmanın açık olduğu avlamlarda bazı av hayvanı türlerinin nesillerini devam ettiremeyecek sayıya düşmesi veya yaban hayvanları için önem arz eden avlamlar; birey sayısını popülasyonun devamını sağlayacak seviyeye ulaştırıncaya kadar, Bakanlık tarafından ava kapatılır ve mahalli olarak ilan edilerek Merkez Av Komisyon kararlarında yayımlanır. Ava kapatılan bu avlamlar, Bakanlığın gerekçeli iptal kararına kadar bu statülerini devam ettirir.

Bu alanlarda türün ve alanın korunmasına yönelik, gerçek ve tüzel kişiler ile işbirliği yapılabilir.

Merkez av komisyonu kararları ile ava kapatılan alanlar

Madde 22 — Koruma statüsüne sahip alanlar ile Bakanlıkça ava kapatılan alanlar haricindeki sahalarda, 18/5/2004 tarihli ve 25466 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Merkez Av Komisyonu, İl ve İlçe Av Komisyonlarının Görevleri, Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik esaslarına göre ava kapatılır ve merkez av komisyon kararlarında ilan edilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yaşama Alanlarının Korunması İçin Yapılacak Çalışmalara Ait Usul ve Esaslar

Yaşama alanlarının korunması

Madde 23 — Yaban hayvanlarının beslenmesine, barınmasına, üremesine ve korunmasına imkân veren doğal yaşam ortamları tahrip edilemez, doğal yapıları değiştirilemez. Farklı statülerde tehdit altında olan türler için önem arz eden doğal alanlar ile kışlama, toplanma, beslenme, üreme veya tüy değiştirme yönünden önemli sahalarda; 8/11/2004 tarihli ve 25637 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik hükümlerine göre Genel Müdürlük tarafından yaban hayatı koruma ve yaban hayatı geliştirme sahaları olarak tefrik ve tesis edilir.

Yaban hayatı açısından öneme sahip alanlarda, bu alanlara zarar verebilecek yabancı ve istilacı bitki, mantar, böcek ve benzeri türler ile bitki hastalıklarıyla mücadele

Madde 24 — Yaban hayatı açısından öneme sahip alanlarda, bu alanlara zarar verebilecek yabancı ve istilacı bitki, mantar, böcek ve benzeri türler ile bitki hastalıklarıyla mücadele; il müdürlüğünün talebi üzerine ilgili kurum veya kuruluşlarca yapılır.

Yönetim planı

Madde 25 — Bakanlıkça farklı statülerde koruma altına alınan veya yaban hayvanları için önem arz eden yaşama alanlarında; yaban hayvanlarının korunması, popülasyonlarının devamlılığının sağlanması, yaşama ortamlarının doğal kaynak değerleri ile ekolojik özelliklerinin muhafaza edilmesi amacıyla, alan bazında yönetim planları hazırlanır. Yönetim planları alandan sorumlu ilgili kurum veya kuruluşlardan birer yetkilinin katılımı ile il müdürlüğüne hazırlanır veya hazırlattırılır. Söz konusu planlar onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilir.

Yönetim planının il müdürlüğüne hazırlanması durumunda il müdürlüğü tarafından bir komisyon oluşturulur. Bu komisyonunda, il müdürü, ilgili şube müdürü ve mühendis ile ilgili kurum ve kuruluşlardan birer yetkili bulunur. Oluşturulan bu komisyon marifetiyle yapılacak veya yaptırılacak bilimsel araştırmalar sonucuna göre, hazırlanan yönetim planları Genel Müdürlüğe onaylanarak uygulamaya konur. Yönetim planları en geç on yıl içerisinde hazırlanır. Yönetim planlarının hazırlanmasına ilişkin iş ve işlemler Genel Müdürlük tarafından çıkarılacak usul ve esaslarla belirlenir.

Yasaklanan faaliyetler

Madde 26 — Yönetim planı yapılan alanlarda, yönetim planında belirtilen faaliyetler dışında hiçbir faaliyete izin verilmez.

Rehabilitasyon ve restorasyon çalışmaları

Madde 27 — Bozulmuş veya tahrip olmuş yaşama ortamlarının onarılması için gerekli rehabilitasyon ve restorasyon çalışmaları yönetim planları çerçevesinde il müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır.

Yönetim planı yapılmamış ve acil müdahale gerektiren bozulmuş veya tahrip olmuş yaşama ortamlarının biyolojik ve ekolojik ihtiyaçlarına göre rehabilitasyon ve restorasyon çalışmalarının yapılabilmesi için bir komisyon oluşturulur. Bu komisyonunda, il müdürü, ilgili şube müdürü ve mühendis ile ilgili kurum ve kuruluşlardan birer yetkili bulunur.

Av ve yaban hayvanı gözlem defteri

Madde 28 — Av ve yaban hayvanlarına yönelik bir arşiv oluşturulması amacıyla, av ve yaban hayvanlarının biyolojileri ve yaşama ortamlarının özelliklerine ait bilgilerin yer aldığı av ve yaban hayvanı gözlem defteri il müdürlüğü tarafından tutularak gerektiğinde Genel Müdürlüğe gönderilmek üzere arşivlenir. Arazi gözlemi ve koruma-kontrol çalışmaları esnasında teknik personel tarafından hazırlanacak gözlem defterinde; gözlem tarihi, saati, yeri, rakımı, arazi tipi, doğal bitki dokusunun işlendiği harita veya krokiler, günlük hava şartları, hayvan türleri, göç, doğum, yavrutlama ve/veya yumurtlama bilgileri, avcılık kayıtları, hayvanların davranışları ve benzeri bilgiler yer alır. Bu defter imkânlar ölçüsünde gözlemler, fotoğraf, slâyet, video gibi teknik donanımlarla desteklenir.

Risk haritaları

Madde 29 — Av ve yaban hayvanlarının yaşama ortamlarında düzenli olarak izlenmesi için, ölçeği Genel Müdürlükçe belirlenecek av ve yaban hayvanı yaşama ortamlarını gösteren risk haritaları il müdürlüğü tarafından en geç üç yıl içinde hazırlanır veya hazırlattırılır. Bu haritalarda, korunan yaban hayvanı ve/veya ekonomik açıdan av değeri yüksek hayvanların bulunduğu yaşama ortamları yer alır. Bu haritalar ve ekleri il müdürlüğü tarafından üç yılda bir revize edilir.

Risk haritalarının hazırlanması

Madde 30 — Risk haritalarının hazırlanmasında aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınır;

a) Üzerinde eş yükselti eğrili, orman ve açıklık alanlarla, dere, sazlık, bataklık, kayalık, pınar suyu, yol, köprü, uçurum, göl, gölet, yerleşim alanı, tarla, mülkiyet ve benzeri özelliklerin,

b) Korunan hayvanların davranış özelliklerini tespitine yönelik, arazi gözlem noktaları ile güzergâhı, av ve yaban hayvanı türleri ile bu türlere ait günlük, mevsimsel ve yıllık dağılım alanı, türlerin popülasyonları, yırtıcıları ile

göç, beslenme, üreme, barınma, doğum, yavru büyütme, kış uykusu ve benzeri faaliyetler için kullandıkları yaşama ortamları, alandaki tür yoğunluğuna bağlı olarak her tür için aynı ve/veya aynı, il haritalarına işlenmesi suretiyle hazırlanır.

Türler ve yaşama ortamlarını tehdit eden faaliyetler ile avlanmaya ait her türlü bilginin yer aldığı raporun il müdürlüğü tarafından hazırlanarak, risk haritasının ekinde bir nüshası Genel Müdürlüğe gönderilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yaban Hayvanlarının Doğaya Yerleştirilmesi, Yeniden Yerleştirilmesi ve Stok Artırma ile Yer Değiştirilmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Genel esaslar

Madde 31 — Doğadan toplanan veya yakalanan, üretilen, barındırılan türlerin doğaya yerleştirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve stok artırmak amacıyla bireylerin doğaya bırakılması faaliyetleriyle ilgili her türlü iş ve işlemler ile gerekli izinler Genel Müdürlüğün yetki ve sorumluluğundadır.

Ayrıca; üretilen veya belirli bir süre insan tarafından bakılan ya da barındırılan av ve yaban hayvanı türlerine ait bireylerin doğaya bırakılması durumunda; bireylerdeki değişiklikler göz önünde bulundurularak ve bireyin yaşam ortamına yeniden adapte olma kabiliyetine etki eden yeni özellikleri de dikkate alınarak biyolojik özellikleri ve ekolojik isteklerine uygun adaptasyon programı uygulandıktan sonra doğaya bırakılır.

Genetik çeşitliliği azalmış popülasyonlara ait, kopyalanmış veya genetik yapısı değiştirilmiş bireyler ile melez türler yerleştirme, yeniden yerleştirme ve stok artırmak amacıyla kullanılmazlar.

Yabancı türler bilinçli veya kasıtlı olarak her ne şekilde ve her ne amaçla olursa olsun Türkiye doğasına yerleştirilemez. Ancak, ekolojik olarak tehdit oluşturmadığı, üreme ve genetik açıdan bir sakınca bulunmadığı CITES Bilimsel Mercii ve bilimsel mercii tarafından belirlenen bu yabancı türlerin doğal yaşam alanlara konuşu olmamak şartıyla, yani doğal veya suni yaşam ortamlarına yerleştirilmesine, yerleştirileceği sahanın mülkiyet ve kullanım hakkına sahip kuruluşların uygun görüşleri alınmak suretiyle Genel Müdürlükçe izin verilir.

Yeniden yerleştirme ve stok artırma amacı ile alana bırakılacak türlerin; alanda bulunan veya daha önce yaşamış ırk ve alttürle aynı yada bunlara yakın ırk ve alttürler olması tercih edilir.

Gerçek ve tüzel kişiler, av ve yaban hayvanlarını, 16/6/2005 tarihli ve 25847 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Av ve Yaban Hayvanları ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması, Üretimi ve Ticareti Hakkında Yönetmelik esaslarına göre üretebilirler. Ayrıca, üretilen bu bireylerin doğaya yerleştirilmesi için de; Genel Müdürlükten bu Yönetmelik hükümlerine göre izin alınır.

Yerleştirme, yeniden yerleştirme ve stok artırma çalışmalarının yapıldığı alanlarda;

- Türün adaptasyon ve dağılım oranı,
- İlave bırakmalar ve sebepleri,
- Çalışmaların başarı veya başarısızlıkları ve nedenleri,
- Koruma, tedavi, bakım ve besleme programları,
- Türün ortama olan etkisi,
- Yaşama ortamındaki bozulmalar ve hastalıklar,

bırakma işini yapan gerçek ve tüzel kişilerce izlenir ve çalışma sona erene kadar her yıl bırakmanın başarısı ve etkisi ile ilgili yukarıdaki bilgileri içeren bir rapor en geç Aralık ayında bu kişiler tarafından hazırlanarak, Genel Müdürlüğe gönderilmek üzere il müdürlüğüne verilir.

Brakma işi il müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiş ise söz konusu rapor il müdürlüğü tarafından hazırlanarak Genel Müdürlüğe gönderilir. Bu raporlara dayanılarak gerektiğinde ortamdaki bozulmaların önlenmesi veya bozulan bölümlerin rehabilitasyonu ve restorasyonu için bu kişilerce ayrıca, eylem planı hazırlanarak, il müdürlüğü aracılığı ile Genel Müdürlüğün onayına sunulur. Özel avlaklarda avlak sahibi, işletmeci veya il müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerde yaşama ortamında meydana gelen bozulmaların tespiti halinde bozulan bölümlerin rehabilitasyonu ve restorasyonu için avlak sahibi veya işletmeci il müdürlüğünün görüşleri doğrultusunda yönetim planı hazırlar ve bu planı uygular.

Yerleştirmeyi gerektiren durumlar

Madde 32 — Yerleştirmeye;

- Yerleştirme işleminin, insan, tarım ve yaban hayatı yararına olacağıın kanıtlanması,
- Alanda, yerleştirme amaçlarını karşılayacak yerli türün bulunmaması,
- Yerleştirilecek türün, alanda bulunan diğer türlerle melezleşme olasılığının bulunmaması, durumunda izin verilebilir.

Yeniden yerleştirmeyi gerektiren durumlar

Madde 33 — Yeniden yerleştirmeye;

a) Türün neslinin o alanda tükenmesi,

b) Yeniden yerleştirilecek türün biyolojik istekleri ve yerleştirme yapılacak alanın ekolojik döngüleri hakkında yeterli bilimsel verilere sahip olunması,

c) Yeniden yerleştirilecek türün biyolojik ve ekolojik ihtiyaçlarının karşılanabileceği veya alanda bu yönde gereken tedbirlerin alındığının tespit edilmesi, durumunda izin verilebilir.

Stok artırmayı gerektiren durumlar

Madde 34 — Stok artırmaya;

- Popülasyonun tehlikeli bir şekilde küçüldüğü ve popülasyonda akraba bireyler arasında üremenin artarak endişe verici boyutlara ulaştığı, yani kan tazelemeye ihtiyaç duyulduğu zaman,
- İzole olmuş küçük popülasyonların genetik çeşitliliğini artırmak için,
- Bir popülasyondaki birey sayısının kritik seviyeden aşağı düştüğü ve bu durumun üreme ile telafisinin yavaş ve uzun süreceği durumlarda,
- Popülasyonu oluşturan bireylerin genetik yapılarının bozulması nedeniyle bireylerin çoğalamaması veya üreyememesi durumunda,
- Popülasyonun azalmasına neden olan habitat bozulması, aşırı faydalanma ve benzeri etkenlerin büyük oranda ortadan kaldırıldığı ve doğal popülasyon artışı ile popülasyonun devamlılığının mümkün olmadığı durumlarda,
- Avlaklarda stok artırmak amacıyla, izin verilebilir.

Ancak, iyi bir popülasyon yönetimi ile stok artırma ihtiyacının ortadan kalkabileceği durumlarda stok artırımına izin verilmez.

Bırakılacak hayvanlar, bırakıldıkları alanda yaşayan doğal popülasyonlarla aynı ırktan veya türden olmalıdır.

Bırakılacak bireylerin sağlık durumları incelenerek, doğal popülasyonlara yeni hastalıklar bulaştırılmaması için gerekli önlemler alınır.

Stok artırmada hayvanat bahçelerinden alınan bireylerde kullanılabilir. Bu durumlarda hayvanların üreme geçmişi ve menşeleri araştırılır. Ayrıca, söz konusu bu türlerin sağlık durumları ile ilgili olarak tarım il müdürlüğünden veteriner sağlık raporu alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yerleştirme, Yeniden Yerleştirme, Stok Artırma Başvuruları ve İzinleri

Doğaya av ve yaban hayvanı yerleştirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve stok artırma amacı ile yapılacak başvuru ve izin

Madde 35 — Doğaya; yerleştirme, yeniden yerleştirme ve stok artırma amacı ile av ve yaban hayvanı bırakmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler bir dilekçe ve ekinde;

- Tür listesi,
- Tür yerli ise ilgilinin bilimsel mercilere hazırlattığı gerekçeli rapor, tür yabancı ise ilgilinin CITES Bilimsel Merciiinden aldığı gerekçeli raporla, il müdürlüğüne başvururlar.

Başvurular il müdürlüğü tarafından incelenerek değerlendirilir. Yerleştirme yapılacak alan; il müdürlüğünce oluşturulacak bir komisyon marifetiyle mahallinde incelenir ve tanzim edilen rapor ile ilgilinin beyan ettiği tür listesinin bir sureti ve gerekçe raporu üst yazı ile il müdürlüğü tarafından Genel Müdürlüğe gönderilir. Bu belgeler ile yerleştirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve stok artırması yapılacak tür veya türlerin Genel Müdürlük tarafından uygun görülmesi durumunda, il müdürlüğü tarafından uygundur yazısı, uygun görülmeyenler için ise uygun değildir yazısı ilgiliye bildirilir.

Uygundur yazısını alan ilgili, bu yazıyı aldığı tarihten itibaren bir ay içerisinde yerli ve yabancı türlerin yasal yollarla temin edileceğine dair; proforma faturaları, faturaları, üretici satış belgelerini, tür CITES ek listeleri kapsamında ise CITES belgelerini, doğadan toplama ve yakalama izinlerini ve benzeri belgeleri, bu türlerin doğaya yerleştirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve stok artırma işleminden bir hafta önce hükümet veteriner hekiminden alınmış veteriner sağlık raporunu il müdürlüğüne ibraz etmeleri halinde, il müdürlüğü elemanlarının gözetimi altında, ilgilinin, bahsi geçen türleri doğaya yerleştirilmesine, yeniden yerleştirilmesine ve stok artırma faaliyetlerine izin verilebilir. İl müdürlüğü bu çalışma esnasında Av ve Yaban Hayvanı Yerleştirme, Yeniden Yerleştirme ve Stok Artırma Sahası Raporu (Ek - 3)'ü tanzim ederek, iki takım halinde onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe gönderir. Genel Müdürlük tarafından onaylanan raporların birinci nüshası Genel Müdürlükte kalır. Diğer nüshası bir üst yazı ekinde il müdürlüğüne gönderilir. İl müdürlüğü Genel Müdürlük tarafından onaylanan Av ve Yaban Hayvanı Yerleştirme, Yeniden Yerleştirme ve Stok Artırma Sahası Raporunun bir suretini sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetlerine gönderir.

Özel avlaklarda yerleştirme, yeniden yerleştirme ve stok artırma işlemleri 16/5/2004 tarihli ve 25464 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avlakların Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Esas ve Usulleri ile İlgili Yönetmelik esaslarına göre yapılır.

Doğaya yerleştirilecek tür için hazırlanacak gerekçe raporları

Madde 36 — Yerli veya yabancı türlerin ticari, av materyali veya diğer amaçlarla doğal, yarı doğal veya suni yaşama ortamlarına yerleştirilmesi talebinde bulunan gerçek veya tüzel kişiler yerli türler için bilimsel mercilere, yabancı türler için ise CITES Bilimsel Merciiine hazırlatacakları gerekçe raporlarında;

- Yerleştirme işleminin insan ve yaban hayatına yararları ile bunları destekleyecek bilimsel veriler,
- Alanda, yerleştirilecek türün yerleştirilme amacını karşılayabilecek yerli tür bulunmaması ve alanda bulunan diğer türler ile doğal yaşam ortamlarına zarar vermeyeceğinin bilimsel kanıtları,
- Yerleştirilecek türün birey sayısının, çevreye, yerleştirmenin yapılacağı alan ve bu alan dışındaki diğer alanlara ve burada yaşayan diğer türlere zarar verecek şekilde aşırı, tehlikeli ve olumsuz yönde artma ve yayılma olasılığı,
- Yerleştirilecek türün, alanda bulunan başka bir türle aralarında üreme olması durumunda, meydana gelen yeni türlerin ortamdaki yerli türlere baskın olma ile bu türlerin saldırgan ve istilacı özellik gösterme olasılığı,
- Yerleştirilecek türün yerleştirilmesi planlanan alandaki bitki, hayvan, insan, tarımsal ürün veya evcil hayvanlara zararlı herhangi bir parazit veya hastalık taşıma olasılığı,
- Yerleştirilmesi planlanan türün; alandaki mevcut türlerin popülasyonlarının devamlılığını ve dayanıklılıklarını, predatör, besin için rekabet, sığınak, üreme alanı veya herhangi bir şekilde tehdit etme olasılığı,

Doğaya yeniden yerleştirilecek tür için hazırlanacak gerekçe raporları

Madde 37 — Doğaya yeniden yerleştirilecek tür için hazırlanacak gerekçe raporlarında;

- Yeniden yerleştirilecek türün yerleştirileceği alanda türün neslinin tükenmesine neden olan sebeplerin giderilip giderilemediği,
- Yeniden yerleştirilecek türün yerleştirileceği alanın ekolojik döngüleri hakkındaki veriler,
- Yeniden yerleştirilecek türün yerleştirileceği alanda türün biyolojik ve ekolojik ihtiyaçlarının karşılanıp, karşılanamayacağı veya bu yönde alınması gereken tedbirler,
- Üretilen veya belirli bir süre insan tarafından bakılan ya da barındırılan av ve yaban hayvanı türlerine ait bireylerin yeniden yerleştirilmesi durumunda; bu bireylerin alana adaptasyonu için alınacak tedbirler ve uygulanacak adaptasyon yöntemleri, belirtilir.

Tek ve çift tırnaklıların yerleştirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve stok artırmak için hazırlanacak gerekçe raporu

Madde 38 — Tek ve çift tırnaklıların yerleştirilmesi, yeniden yerleştirilmesi ve stok artırmak için hazırlanacak gerekçe raporlarında;

- Uygun yaş, cinsiyet oranı, bırakma zamanı ile en uygun yakalama teknikleri ve nakledilecekleri sahaya taşıma şeklinin belirlenmesi,
- Planlanan türün bireylerinin ve bu bireylerin bırakılacağı sahanın parazit ve hastalıklardan arındırılıp arındırılmayacağı, arındırılacaksa hangi yöntemlerin uygulanacağı,
- Bireylerin sahaya adaptasyonlarının nasıl sağlanacağı ve hangi yöntemlerin uygulanacağı,
- Bireylerin bırakılacağı sahanın; beslenme, barınma, üreme, kışlama, yavruleme ve benzeri faaliyetleri için biyolojik ve ekolojik isteklerine uygun alanlar olup, olmadığı,
- Barınan bu bireylerin alanın dışına çıkmaması için önlemlerin alınıp, alınmadığı, alınacak ise bu önlemlerin nasıl alınacağı,
- Üretim yapılacaksa üretim metot ve yöntemleri, belirtilir.

Stok artırma için hazırlanacak gerekçe raporu

Madde 39 — Stok artırma için hazırlanacak gerekçe raporlarında;

- Popülasyonun tehlikeli bir şekilde küçülüp, küçülmediği küçüldü ise bunun nedenleri ve kan tazelemeye ihtiyaç duyulup duyulmadığı,

- b) İzole olmuş küçük popülasyonlar arasında diğer popülasyonlarla üremeyi sağlamak için kan tazelemenin gerekli olup olmadığı,
- c) Popülasyonu oluşturan bireylerin genetik yapılarının bozulup, bozulmadığı, bozulmuş ise nedenleri ve bu nedenlerin bireylerin çoğalması veya üremesi üzerine olumsuz etkilerinin olup olmadığı,
- d) Stok artırma için önerilen yaşama alanının taşıma kapasitesi, stok artırma yapıldıktan sonra elde edilmesi planlanan bireylerin popülasyonun devamlılığını sağlamaya yeterli olup olmadığı,
- e) Stok artırma işlemi yapılacak alanda türün azalmasına veya popülasyondaki bireylerin genetik yapılarının bozulmasına neden olan faktörler, belirtilir.

BEŞİNCİ KISIM

Bilimsel Araştırma, Eğitim, Halkalama ve Markalama

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Bilimsel araştırma izinleri

Madde 40 — Av ve yaban hayvanı türleri ile yaşam ortamlarının korunması ve sürdürülebilir yönetimi ile ilgili her türlü bilimsel araştırma Genel Müdürlükten izin alınarak yapılır. Bu bilimsel araştırmalar gerek görülmesi halinde Genel Müdürlük tarafından desteklenir.

Eğitim

Madde 41 — Yayınlar, seminerler ve diğer iletişim araçları yoluyla av ve yaban hayvanları, yaşama ortamları, türlerin korunması, yaşam ortamlarının yönetilmesi ve benzeri konularda halkın bilinçlendirilmesi için çeşitli eğitim programları Genel Müdürlükçe yapılır veya yaptırılır. Bu eğitim programlarına ait tanıtım setlerinin, yerel, bölgesel ve ulusal radyo ve televizyonlarda yayımlanması Genel Müdürlük tarafından sağlanır.

Halkalama ve markalama

Madde 42 — Av ve yaban hayvanlarının halkalama ve markalama çalışmaları için gerekli izinler Genel Müdürlük tarafından verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve İzin

Gerçek kişilere verilecek bilimsel araştırma, halkalama ve markalama izinleri

Madde 43 — Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmalarında akademik geçmişi olan ve bu konuda daha önce bilimsel çalışmalar yapmış kişilere izin verilebilir. Ancak, bu kişilerin şahsi yapacakları bilimsel araştırma, markalama ve halkalama çalışmalarına izin verilmez. Bu kişilerin; Türkiye’de bulunan konusunda uzmanlaşmış üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği sözleşmesi yapmaları durumunda izin verilebilir. Halkaların standardı, üzerinde yer alacak bilgiler ile deneyimli halkacının nitelikleri Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama başvurusu

Madde 44 — Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmaları yapmak isteyen gerçek kişiler ile sivil toplum kuruluşları çalışma yapacakları ilin il müdürlüğüne bir dilekçe ile başvururlar.

İl müdürlüğü bu dilekçeye istinaden, bilimsel araştırma yapacak ilgililere Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunu (Ek - 4), halkalama ve markalama çalışması yapacak ilgililere ise Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunu (Ek - 5) verir. İlgililer formları dört nüsha halinde doldurarak, ekinde başvuru sahibi ile bilimsel araştırma, markalama ve halkalama çalışmalarına katılacak kişilerin listesi, nüfus cüzdanlarının birer sureti ve özgeçmişleri ile il müdürlüğüne başvururlar.

Başvuruyu alan il müdürlüğü; bu kişilerin silinmiş dahi olsa; yüz kızartıcı suçlar ile 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununa, 2872 sayılı Çevre Kanununa, 6831 sayılı Orman Kanununa aykırı davranışlar gösterdiklerini ve bu konuda idari para cezası alıp almadıklarını cumhuriyet başsavcılıklarından, valiliklerden, gerekli görülmesi halinde Orman Genel Müdürlüğünden sorar. Daha sonra bu formlar ile tüm belgeler il müdürlüğünün görüşlerini de içeren bir üst yazı ekinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

Bu belgeler ile çalışmayı yürütecek ve çalışmaya katılacak kişilerin Genel Müdürlük tarafından uygun görülmesi durumunda, formlar onaylanarak birinci nüshası Genel Müdürlükte kalır. Diğer üç nüshası ise izin yazısı ile birlikte ilgili il müdürlüğüne gönderilir. Bu formların birinci nüshası il müdürlüğünde kalır. İkinci nüshası, sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetlerine diğer nüshası da başvurusu uygun görülen ilgililere il müdürlüğünce gönderilir. Uygun görülmeyen başvurular için ise talebin uygun görülmediğine dair il müdürlüğünce yazılı bildirimde bulunulur. Yazılı bildirimler elden verilir veya iadeli taahhütlü posta yoluyla gönderilir. Uygundur yazısını alan ilgili, bu çalışmalarını Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 4) ve Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 5) belirtilen tarihler arasında bitirmek zorundadırlar.

Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmaları yapmak isteyen kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitüleri, bir dilekçe ile Genel Müdürlüğe başvururlar.

Genel Müdürlük bu dilekçeye istinaden, bilimsel araştırma yapacak kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitülerine Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunu (Ek - 4), halkalama ve markalama çalışması yapacakları ise Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunu (Ek - 5) verir. Bu formlar başvurusu yapan makam tarafından dört nüsha halinde doldurularak, ekinde bilimsel araştırma, markalama ve halkalama çalışmalarına katılacak kişilerin listesi, nüfus cüzdanlarının birer sureti ve özgeçmişleri ile Genel Müdürlüğe başvururlar.

Bu belgeler ile çalışmaya katılacak kişilerin Genel Müdürlük tarafından uygun görülmesi durumunda, çalışmaya katılacak kişilerin her türlü sorumluluğu başvuru yapan makama ait olmak üzere başvuru yapan makam ile Genel Müdürlük arasında yapılacak işbirliği protokolü çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitülerinin bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmalarına izin verilir. Verilen izne istinaden formlar onaylanarak birinci nüshası Genel Müdürlükte kalır. İkinci nüshası başvuru yapan makama gönderilir. Üçüncü nüshası ilgili il müdürlüğüne dördüncü nüshası ise sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetlerine gönderilir. Uygun görülmeyen başvurular için ise uygun değildir yazısı yazılır. Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmalarına izin verilen kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitüleri bu çalışmalarını Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 4) ve Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 5) belirtilen tarihler arasında bitirmek zorundadırlar.

Bilimsel amaçlı araştırmalarda doğadan av ve yaban hayvanı yakalanacaksa veya yumurta toplanacaksa ayrıca, av ve yaban hayvanı yakalama veya yumurta toplama izin şartı aranmaz.

Ancak, Genel Müdürlük tarafından;

- Doğadan yakalanacak türün veya toplanacak yumurtaların,
- Türe ait yakalanacak toplam birey sayısının erkek ve dişi sayısı ile toplanacak yumurta miktarının,
- Doğadan yakalama veya toplama amacının,
- Doğadan yakalama veya toplama şekli ile zamanının,
- Bu türlerden veya yumurtalardan faydalanma şeklinin,

uygun görülmesi durumunda bilimsel araştırma izni verilir.

Bilimsel amaçlı araştırmalarda; hastalık araştırmaları hariç bireyler canlı olarak yakalanır. Ancak, hastalıklarla ilgili araştırmalar yapacak araştırmacılar; hayvanları öldürecek ise Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 4) birey veya bireyleri neden öldürmek zorunda olduklarını ve yöntemini detaylı olarak belirtmek zorundadırlar. Araştırmacılar canlı olarak yakaladıkları bireyleri, bilimsel araştırma sonuçlandıktan sonra, doğaya bırakmadan bir hafta önce bu bireylerin sağlıklı olduklarına dair hükümet veteriner hekiminden onaylı veteriner sağlık raporunu il müdürlüğüne ibraz ederek, doğadan yakaladıkları alana tekrar bırakırlar. Doğaya bırakma işi il müdürlüğü elemanları nezaretinde yapılır. Bu bırakma işi bir tutanakla tespit edilir. Tutanak ve veteriner sağlık raporunun aslı il müdürlüğünde muhafaza edilir.

Ayrıca, Genel Müdürlük, Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 2), Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 4) ve Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 5) belirtilen hususlara çekince koyabilir. Ancak, bu çekince ve sebeplerini başvurunun niteliğine göre il müdürlüğüne, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma enstitülerine göndereceği izin yazısında belirtir. İl müdürlüğü, gerçek kişiler ile sivil toplum kuruluşlarına göndereceği yazıda bu hususları da belirtir.

Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama izni verildikten sonra il müdürlüklerinin yapacakları iş ve işlemler

Madde 45 — İl müdürlüğü, bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmalarına katılmak ve çalışmaların, Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 2), Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 4) ve Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunda (Ek - 5) belirtilen hususlara uygun yapıp yapılmadığını kontrol etmekle yükümlüdürler. İl müdürlüğü çalışma ile ilgili bir olumsuzluk tespit etmesi halinde çalışmayı durdurur ve bu durumu aynı gün içerisinde, resmi tatil ise resmi tatili takip eden ilk iş günü içerisinde Genel Müdürlüğe bildirir. Bu çalışmalara gerek görmeleri halinde sorumluluk bölgesindeki genel kolluk kuvvetleri de katılabilir.

Yabancı uyruklu kişilerin bilimsel araştırma, markalama ve halkalama yapması

Madde 46 — Türkiye’de bilimsel araştırma, markalama ve halkalama çalışması yapmak isteyen yabancılar, 4/4/1988 tarihli ve 88/12839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Türkiye’de İlimi Araştırma, İnceleme Yapmak ve Film Çekmek İsteyen Yabancılar veya Yabancılar Adına Müracaat Edenler ile Yabancı Basın-Yayın Mensuplarının Tabi Olacakları Esaslar çerçevesinde, gözlem ve envanter çalışmaları için il müdürlüğü, diğer çalışmalar için ise Genel Müdürlük tarafından, bu Yönetmeliğin 43 ve 44 üncü maddeleri hükümlerine göre izin verilebilir.

Türkiye’de bilimsel araştırma yapmak amacıyla av ve yaban hayvanı avlayacak yabancı araştırmacılar, ayrıca, 8/1/2005 tarihli ve 25694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde izin alırlar.

Türkiye’de bilimsel araştırma yapmak isteyen veya bu çalışmalara katılacak yabancılar, Türkiye’de kurulmuş ve faaliyet gösteren her hangi bir derneğe, vakfa üye olması veya herhangi bir kurum veya kuruluşta çalışıyor olması durumunda dahi bu Yönetmeliğin 43 ve 46 ncı maddeleri hükümlerini yerine getirirler.

Belirtilen süreler içerisinde bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmalarının tamamlanamaması

Madde 47 — Belirtilen süreler içerisinde bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmalarını tamamlayamayanlar, verecekleri bir dilekçe ile ek süre isteyebilirler. Dilekçede belirtilen tarih ve sürenin Genel Müdürlükçe de uygun görülmesi halinde veya Genel Müdürlüğün uygun göreceği tarih ve sürede çalışmalarını tamamlayabilirler.

Etiketleme

Madde 48 — İlgililer, bilimsel ve eğitim amaçlı olarak yapmış oldukları çalışmalarda; kullanmak üzere; alanda elde ettikleri her türlü örnek ile kan, dışkı, tüy, doku ve vücut salgılarını koydukları kapları, çalışmanın yapıldığı il müdürlüğüne Eğitim ve Bilimsel Materyal Etiketleri (Ek - 6) ile etiketletirirler. Ancak, çabuk bozulabilecek örneklerde bu etiket il müdürlüğünden imza karşılığı önceden temin edilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hususlar

Bilimsel araştırma sonuç raporu, halkalama ve markalama kayıtları ve çalışma raporu

Madde 49 — Bilimsel araştırma sonuçları, halkalama ve markalama kayıtları ve çalışma raporunun bir örneği, bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmasını yürüten kamu kurum ve kuruluşları, araştırma enstitüleri, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve gerçek kişiler tarafından Genel Müdürlüğe gönderilmek üzere il müdürlüğüne verilir. Bu raporları il müdürlüğüne teslim etmeyen gerçek ve tüzel kişilere bir sonraki bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışmaları için izin verilmez.

Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama yapılamayacak dönemler

Madde 50 — Bilimsel araştırma, halkalama ve markalama ile film çekimi ve gözlemler için av ve yaban hayvanları; üreme, tüy değişimi ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve boş dahi olsa yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kiş uykusunda rahatsız edilemez. Ancak, yukarıda belirtilen dönemlerde bu çalışmaların yapılmasına gerek duyulması ve Genel Müdürlük tarafından da uygun ve gerekli görülmesi halinde izin verilebilir.

ALTINCI KISIM

Yırtıcıların Yönetimi, Yaban Hayvanlarından Zararlı Olanlar ve Hayvan

Zararlılarıyla Mücadele Esasları

BİRİNCİ BÖLÜM

Yırtıcıların Yönetimi

Yırtıcılar ile mücadele

Madde 51 — Yaban hayatının bulunduğu alanlarda, zayıf ve hastalıklı bireylerin ortamdaki uzaklaştırılmasının sağlanması amacıyla yırtıcı varlığının korunması esastır. Ancak, ayı, kurt, çakal, tilki, sansar, gelincik ve benzeri yırtıcı memeliler, kartal, doğan, şahin ve benzeri yırtıcı kuşlar, yılan ve benzeri yırtıcı sürüngenler ile diğer yırtıcıların, diğer Av ve yaban hayvanı türlerine zarar verecek seviyeye ulaşması durumunda; bu yırtıcı türlerle mücadele Genel Müdürlüğün belirlediği usul ve esaslara göre il müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır.

Yaban hayatı açısından önem arz eden alanlara hiçbir suretle sahihsiz hayvan, ev ve süs hayvanı bırakılmaz. Aksine hareket edenler hakkında 5199 sayılı Hayvanların Koruma Kanununun 28 inci maddesi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 177 nci maddesi hükümlerine göre işlem yapılır. Söz konusu alanlara bırakılan sahihsiz hayvan, ev ve süs hayvanları ile herhangi bir izne gerek kalmadan il müdürlüğü tarafından mücadele edilir.

Yaşama ortamlarına yırtıcıların yerleştirilmesi

Madde 52 — Yırtıcıların bulunmadığı ve yaban hayatı açısından önem arz eden alanlara doğal dengenin korunması, zayıf ve hastalıklı bireylerin ortamdaki uzaklaştırılması amacıyla Genel Müdürlüğün onayı ile yırtıcı türler yerleştirilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yaban Hayvanlarından Zararlı Olanlar ve Hayvan Zararlılarıyla Mücadele

Yabancı ve istilacı türler ile mücadele

Madde 53 — Herhangi bir nedenle yabancı veya istilacı bir türün kendi habitatından farklı bir doğal yaşam ortamına girmesi ve bu alanda hızlı bir şekilde üreyerek, yayılımını genişletmesinden dolayı; habitatın yerli bitki ve hayvan türlerine, tarım arazilerine, evcil hayvanlara ve insanlara olumlu ve olumsuz ekonomik ve ekolojik etkileri Genel Müdürlüğün koordinasyonunda araştırılır.

Bu yabancı türlerden, habitatın yerli bitki ve hayvan türlerine, tarım arazilerine, evcil hayvanlara, insanlara, ekonomiye ve ekolojiye olumsuz etkileri olanlarla mücadele, bu türlerin biyolojik özellikleri dikkate alınarak Genel Müdürlüğün belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde il müdürlüğü tarafından yapılır veya yaptırılır. Gerçek ve tüzel kişilerin sebebiyet verdiği durumlarda 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 26 ncı maddesi ile 2872 sayılı Çevre Kanununun 28 inci maddesi hükümlerine göre işlem yapılır.

Yaban hayvanlarından zararlı olanlarla mücadele

Madde 54 — Koruma altında olan yaban hayvanlarından;

- Popülasyon büyüklüğünün aşırı artması nedeniyle yaşama ortamlarını tahrip edenler,
- Tedavisi mümkün olmayan sakatlık ve hastalığı bulunanlar,
- Halk sağlığını tehdit edenler,
- Yaban hayvanlarına ve doğal yaşama ortamlarına zarar verenler,
- Genetik deformasyona uğramış, nesli bozabilecek olanlar,

zararlı olarak kabul edilir.

Koruma altında olmayan yaban hayvanlarından;

- Tarım alanlarına, tarım ürünlerine, hayvancılığa, balıkçılığa ve diğer arazi kullanım şekillerine yönelik ciddi zarar verenler,
- Evcil hayvanlara zarar verenler,
- Ormanlara zarar verenler,
- Sulara zarar verenler,
- Mala ve cana kastedenler veya saldırırlar,
- Güvenlik, hava güvenliği ve kamu yararını tehdit eder duruma gelenler, ile benzeri durumlara sebebiyet verenler zararlı olarak kabul edilir.

Yaban hayvanlarının zararlı olanları ile mücadele; ilgili kişi, kurum veya kuruluşların talebine istinaden, bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilenler için Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının mahalli teşkilatından, ikinci fıkrasının (e) bendinde belirtilenler için İçişleri Bakanlığı Mahalli Teşkilatından, ikinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerinde belirtilenler için ilgili kurum veya kuruluşun mahalli teşkilatından bir yetkili ile il müdürlüğü görevlilerince, birinci fıkrasının (a), (d) ve (e) bentleri ile ikinci fıkrasının (c) bendinde belirtilenler için sadece il müdürlüğü görevlilerince, mahallinde inceleme yapılarak hazırlanacak rapor doğrultusunda, ulusal ve uluslararası mevzuat kapsamında Genel Müdürlük tarafından çıkarılacak usul ve esaslar çerçevesinde mücadele yapılır.

Öncelikle popülasyon büyüklüğünün normal seviyeye indirilmesi amacıyla; o türün artma nedenlerinin tespit edilip, türü kontrol altında tutan türlerin arttırılması için ortama müdahale edilir. Bu müdahalenin yeterli olmaması durumunda ise Genel Müdürlüğün belirlediği usul ve esaslara göre yakalama ve avlanma yapmak suretiyle mücadele edilir. Bu kapsamda yapılacak süreklilik avlarında avlanacak kişilerin avcılık belgesinin olması şarttır.

Avlanan bu hayvanların etleri, derileri ve trofeleri avlayan avcılara ait değildir. Bu hayvanların etlerinin, derilerinin ve trofelerinin nasıl değerlendirileceği il müdürlüğü tarafından belirlenir.

Tabiata ve diğer türlere zararlı olan yaban hayvanların avlanması, avı yapacak kişilerin görevlendirilmesi ve bunların ücretlendirilmesi il müdürlüğünün teklifi ile Genel Müdürlük tarafından yapılır. Av turizmi kapsamında av organizasyonlarına izin verilen avlaklarda zararlılar ile mücadele 8/1/2005 tarihli ve 25694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde yapılır.

Avlanmanın yasak olduğu sahalarda genetik deformasyona uğramış, sakat, hasta, yaşlı, trofe değeri bulunmayan hayvanların avlanmasına; il müdürlüğünün hazırlayıp teklif edeceği gerekçeli rapor doğrultusunda Genel Müdürlükçe izin verilir ve bu bireyler il müdürlüğü elemanlarıca avlanır. Avlanan hayvanların etleri veteriner hekim tarafından muayene edilir. Muayene sonucu veteriner hekimin vereceği rapor doğrultusunda tüketilmesinde sakınca olmayanların değerlendirme şekli il müdürlüğü tarafından belirlenir. Tüketilmesinde sakınca olanlar ise 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanununa göre imha edilir.

Hastalık ve parazitlerle mücadele

Madde 55 — Hastalık ve parazitlerle mücadele için 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu, 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ve bu Kanunlara dayanılarak çıkartılan Yönetmelikler çerçevesinde yapılır.

Av köpekleri

Madde 56 — Av köpeklerinin taşıdıkları ve Belediye Veteriner İşleri Müdürlüğünce numaralandırılan tasımların il müdürlüğü tarafından kaydı tutulur. Av köpeklerinin ölmesi veya kaybolması durumunda ise sahipleri bu durumu il müdürlüğüne bildirirler. Av köpeklerinin başıboş şekilde doğada dolaşması yasaktır.

Aksine hareket edenler; 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu, 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre cezalandırılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kırsal Alanda Av Tüfeği Taşıma

Korunma amaçlı av tüfeği taşıma

Madde 57 — Kırsal alanlarda avlanma gayesi dışında, zararlılarla mücadele kapsamında ve kişilerin kendilerini, bahçelerini, tarlalarını, sürülerini, kovanlarını korumak amacıyla avlaklarda avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanmada kullanılan silahların taşınması için il müdürlüğü tarafından uygun görülen kişilere, Korunma Amaçlı Av Tüfeği Taşıma Belgesi (Ek - 1) verilir. Ancak, bu belgelerle avlanma yapılmaz.

Korunma Amaçlı Av Tüfeği Taşıma Belgesi ilgili kişinin ruhsatlı tüfeğine istinaden verilir. Korunma Amaçlı Av Tüfeği Taşıma Belgesini alan kişi, tüfek ruhsatına korunma amaçlı av tüfeğini nerede ve hangi amaçla taşıyacağını yazdırır.

18/5/2004 tarihli ve 25466 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, Merkez Av Komisyonu, İl ve İlçe Av Komisyonlarının Görevleri, Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre kurulan Komisyonca her yıl alınan ve yayımlanan merkez av komisyon kararları hükümleri saklıdır.

Belge verilme şartları

Madde 58 — Korunma Amaçlı Av Tüfeği Taşıma Belgesi:

- Sürü sahibi veya çoban olduklarına dair köy ihtiyar heyeti tarafından düzenlenen belgeye,

b) Arıcılık yapan üreticiler ise buldukları ilin Tarım ve Köyişleri Bakanlığının mahalli teşkilatından alacakları arıcılık yaptıklarına dair belgeye,

c) Ormanlarda üretim ve istihlal yapan kişilerin, üretim ve istihlal işini yaptıkları işletme müdürlüklerinden alacakları belgeye,

d) Kişilerin ürünlerini korudukları tarla, bağ ve bahçelerinin mülkiyet belgelerine veya kira sözleşmelerine, İstinaden il müdürlüğü tarafından verilir ve bu belge her yıl il müdürlüğüne vize ettirilir.

YEDİNCİ KISIM **Son Hükümler**

Cezalar

Madde 59 — Bu Yönetmelikle yasaklanan ve konusu suç teşkil eden fiiller, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun ilgili maddelerine göre cezalandırılır.

Doğadan toplanan veya yakalanan bireylerin bedeli

Madde 60 — Üretim amaçlı ve bilimsel amaçlı çalışmalar hariç diğer amaçlar için doğadan toplanan veya yakalanan her birey için, Genel Müdürlük tarafından her mali yılda belirlenen bedel; ilgililerce doğadan toplama veya yakalama işi yapılan il müdürlüğü hesabına 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu gereğince yatırılır. Bedel yatırıldıktan sonra bireylerin nakline il müdürlüğü tarafından izin verilir.

Başvuru formlarında ve sonuç raporlarında kullanılacak dil

Madde 61 — Yabancı uyruklu kişiler tarafından doldurulacak başvuru formları ve bu çalışmalar kapsamında hazırlanacak raporlarda dil olarak Türkçe kullanılır. Ancak, başvuru formları ve raporların yabancı bir dil kullanılarak düzenlenmek istenmesi durumunda; ilgililer, başvuru formlarını ve hazırlayacakları raporları yeminli tercümana tercüme ettirip, onaylatarak il müdürlüğüne verirler.

Yakalanan veya toplanan hayvanlarla, bilimsel amaçlar için hayvanlardan alınan örneklerin incelenmesi ve yurt dışına çıkartılması

Madde 62 — Av ve yaban hayvanları ve bunlardan alınan her türlü örnek ile kan, dışkı, tüy, doku ve vücut salgılarının; yurt içindeki araştırma birimleri veya laboratuvarlarında incelenemeyeceğinin CITES Bilimsel Mercii tarafından belgelenmesi durumunda birey ve örneklerin yurtdışına çıkartılmasına, ilgililerin Genel Müdürlük ile yapacakları protokol kapsamında izin verilebilir. Yapılacak bu protokollerde; yapılan araştırma ve incelemelerde elde edilen her türlü sonuçların ve yayımların Genel Müdürlüğe gönderilmesi, bu sonuçlardan elde edilen ticari, bilimsel ve diğer kazançlar ile patent ve know-how gelirlerinden Türkiye'ye aktarılacak miktarlar belirtilir.

Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller

Madde 63 — Bu Yönetmelikte belirtilmeyen hususlarda 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve bu Kanun hükümlerine dayanılarak çıkartılan Yönetmelikler ile Merkez Av Komisyon kararları hükümleri uygulanır.

Başvuru formlarının temini ve parafe edilmesi

Madde 64 — Belge ve formlar başvuru yapılan makamdan temin edilir. Eğitim ve Üretim Amaçlı Doğadan Av ve Yaban Hayvanı Yakalama ve Yumurta Toplama İzni Başvuru ve İzin Formunun (Ek - 2), Bilimsel Araştırma Başvuru ve İzin Formunun (Ek - 4) ve Halkalama ve Markalama İzni Başvuru ve İzin Formunun (Ek - 5) son sayfaları hariç diğer sayfaları ilgili veya ilgililer tarafında parafe edilerek imza altına alınır.

Taahhütname

Madde 65 — Yabancılar dâhil Türkiye'de bilimsel araştırma yapmak isteyen tüm gerçek ve tüzel kişilerin talepleri, Taahhütname (Ek - 8) doldurulmadan, değerlendirilmeye alınmaz.

Genel kolluk kuvvetlerine bildirim

Madde 66 — Genel Müdürlükçe yabancılar dâhil Türkiye'de bilimsel araştırma, halkalama ve markalama çalışması ile doğadan av ve yaban hayvanı yakalama ve yumurta toplamasına izin verilen gerçek ve tüzel kişiler; söz konusu çalışmalara izin verilen alanda başlamadan en az bir gün önce bu durumu ilgili il müdürlüğüne ve sorumluluk bölgesine göre genel kolluk kuvvetlerine bildirirler. Aksine hareket edenlerin aldıkları izin iptal edilir bir daha bu kişilere bu konularda çalışma izni verilmez.

Su ürünleri

Madde 67 — Su ürünleri ile ilgili çalışmaların söz konusu olduğu durumlarda 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu hükümleri saklıdır.

Genel müdürlüğe gönderilen raporların arşivlenmesi

Madde 68 — Genel Müdürlük bu Yönetmelikte belirtilen çalışmalarla ilgili gönderilmesi mecburi olan her türlü tez, rapor, görüş ve benzerlerini arşivler ve bu arşivler Genel Müdürlüğün belirleyeceği esaslar çerçevesinde araştırmacıların kullanımına açılır.

Geçici madde 1 — Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce verilen ve halen devam eden bilimsel araştırmalar, doğadan toplama ve yakalama izinleri, halkalama, markalama çalışmaları bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütür. Bu konularda yapılan protokoller bu Yönetmelik esaslarına göre yeniden değerlendirilir.

Yürütme

Madde 69 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürürlük

Madde 70 — Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

Ekler için [tıklayınız](#)